

Pedagogisch beleidsplan

Kinderdagverblijf Het Elfenbankje

De Wende Overasselt

Inleiding	3
Een stukje voorgeschiedenis	3
Visie Kinderdagopvang het Elfenbankje	4
1. Verantwoorde dagopvang	5
1.1 De Opvoeders van de wil	5
1.2 Interactievaardigheden	7
1.3 De vijf basisdoelen van Riksen-Walraven	7
2. Werkwijze	10
2.1 Concrete werkwijze op de groep	10
2.2 Slapen en rusten	12
2.3 Visie op seksuele ontwikkeling	16
2.4 De ontwikkeling volgen en stimuleren	17
2.5 Een doorlopende ontwikkelijn naar de basisschool	17
2.6 Personeel	18
2.7 Stagiaires en vrijwilligers	18
2.8 Ouderraadpleging	20

Inleiding

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van kinderdagverblijf het Elfenbankje.

Kinderdagverblijf het Elfenbankje is een initiatief van Stichting de Wende en maakt deel uit van de Wende als integraal concept.

Een stukje voorgeschiedenis

Woonzorg de Wende

De Wende is een particulier initiatief ontstaan vanuit een persoonlijke betrokkenheid van de initiatiefneemster.

In 2012 is het hoofdgebouw op onze locatie, een voormalige boerderij uit begin 1900, verbouwd en in het voorjaar van 2013 is de woonzorg de Wende van start gegaan. Op de Wende wonen en leven 7 ouderen met een psychogeriatrische zorgbehoefte. Vanuit een duidelijke visie op zorg bieden wij hier in een huiselijke sfeer 24-uurszorg.

Al vanaf het begin is het de bedoeling geweest de zorg voor ouderen te combineren met de zorg voor kinderen en (jong) volwassenen. De Wende wilde een plek zijn voor ontmoeting tussen jong en oud.

Bij de start van de Wende in 2011 is indertijd bewust gekozen voor een grotere locatie.

De bijna 2 hectare van het terrein van de Wende geven letterlijk de mogelijkheid om de woonzorg deel te laten zijn van een groter geheel. Indertijd is dit beschreven in het ondernemingsplan van de Wende als het 'Drieklankconcept'; drie generaties: ouderen, jonge kinderen en (jong)volwassenen die elkaar steunen, inspireren en een stukje leven delen.

De eerste jaren heeft de focus van de Wende geheel gelegen op de ontwikkeling van de kleinschalige woonzorg.

Stichting de Wende

In 2016 is stichting de Wende gestart. Het stimuleren en organiseren van activiteiten voor bewoners en niet-bewoners met als doel dat de locatie zich kon gaan ontwikkelen naar een levendige kleinschalige gemeenschap.

De stichting bood twee vormen van dagactiviteiten. Allereerst was er op zeer kleine schaal, belevingsgerichte dagbesteding voor ouderen. Daarnaast bood de stichting gelegenheid aan enkele 'op weg naar werk'-trajecten. Hierin kunnen (jong)volwassenen met een afstand tot de arbeidsmarkt, hun weg terug vinden naar zichzelf, deelnemen aan zinvolle activiteiten en weer in verbinding komen met de maatschappij.

In het voorjaar van 2023, zagen wij onze droom van 'de drie generaties' letterlijk verwezenlijkt. Een van de bijgebouwen is verbouwd tot een kleinschalig kinderdagverblijf en opende in 2023 haar deuren.

Iedereen op het terrein van de Wende die structureel in aanraking komt met de kinderen is in het bezit van een VOG [verklaring omtrent het gedrag]. Ook iedereen die ingeschreven is als bewoner op het adres Schatkuilsestraat 1, is in het bezit van een VOG en staat ingeschreven in het LRK [landelijk register kinderopvang].

Visie Kinderdagopvang het Elfenbankje

Met oog voor het kleine moment...

Wij kiezen voor kleinschaligheid. Een kleine groep waar ruimte is om af te stemmen op ieder kind en waar ruimte is voor het vrije zelscheppende spel.

We geloven in de inspirerende kracht van de natuur. Er is een prachtige tuin, waar voor de kinderen volop mogelijkheid is om buiten te spelen en de natuur te ervaren.

Vrij spelen, bewegen en ontdekken en na kunnen bootsen zien we als de basis voor een gezonde ontwikkeling.

De kinderen van het Elfenbankje maken deel uit van onze kleine gemeenschap. Ontmoetingen met de oudere bewoners van de woonzorg en de medewerkers van de tuin maken deel uit van de ervaring op het Elfenbankje. Zo kunnen we de oudere bewoners tegenkomen bij de kippen, als zij die te eten geven. Of nemen we een kijkje bij een medewerker van de tuin, die de bladeren bij elkaar harkt.

Door trouw te zijn aan de menselijke maat en aan te sluiten bij wat hier is en wil ontstaan, geven wij gestalte aan een vorm van zorg en samenleven waarvan wij geloven dat passend is in deze tijd. In het volgende hoofdstuk lichten wij onze visie op de dagopvang graag verder toe. Vervolgens geven wij in hoofdstuk twee aan hoe wij dit in de praktijk doen.

1. Verantwoorde dagopvang

Vanuit de overheid is elke kinderopvang verplicht te beschrijven wat hun visie is en hoe zij in de praktijk vormgeven aan verantwoorde dagopvang. Wij geven de verantwoorde dagopvang vorm in *de vijf basisdoelen van Riksen-Walraven*:

1. De Basis - Het gevoelvol omgaan met kinderen, zodat zij zich veilig en vertrouwd voelen.
2. Ontdekken - De ontwikkeling van kinderen door vrij zelfschepend spel.
3. De ander ontmoeten - De kinderen ontwikkelen zich tot spelgenoot, passend bij hun leeftijd.
4. Het grotere geheel - Het ervaren van een kleine samenleving en het voorgeleefd krijgen van normen, waarden en cultuuroverdracht.
5. Samenwerken met ouders - Een korte lijn tussen de ouders en medewerkers.

Wij laten ons inspireren door de *antroposofie*, een levensbeschouwing die uitgaat van een holistische benadering en waarbij ook de niet direct waarneembare wereld wordt meegenomen in het werk.

Om onze visie en praktische vormgeving goed te kunnen delen, geven wij eerst aandacht geven aan een benadering die bekend staat als *de opvoeders van de wil*. Deze benadering is beschreven door Edmond Schoorel en zit door ons handelen heen gevlochten. Ze vormt de basis van waaruit wij de verantwoorde dagopvang vormgeven.

Ook de *zes interactievaardigheden*, opgenomen in de wet IKK om de kwaliteit van interacties op de kinderopvang te verbeteren, zijn een basis van waaruit wij werken. Wij lichten toe hoe de zes interactievaardigheden in ons werk een plek krijgen vanuit een antroposofische visie.

Onder 1.1 gaan wij in op 'de opvoeders van de wil', in 1.2 geven wij kort aandacht aan de 'zes interactievaardigheden' en onder 1.3 beschrijven wij met behulp van de 'opvoeders van de wil' en de 'zes interactievaardigheden', hoe bij ons de vijf doelen basisdoelen van Riksen-Walraven gestalte krijgen.

1.1 De Opvoeders van de wil

In de omgang met kinderen hebben we vaak te maken met zogenaamde 'botsende willen'. Een medewerker wil bijvoorbeeld met de kinderen fruit gaan eten terwijl een kind nog graag blijft spelen. Als medewerkers geven wij structuur aan de dag en nemen we de kinderen hierin mee. De vier instrumenten die ons daarbij helpen zijn: nabootsing, gewoontevorming, fantasie en eerbied en vormen de basis van de benadering '*de opvoeders van de wil*'. Onze pedagogisch coach observeert ons op deze benadering. Ook gebruiken we een kwaliteitswijzer voor (zelf)reflectie om deze vaardigheden in ons team te versterken.

1.1.1 Nabootsing

Kinderen zijn op ons gericht, kijken naar ons en zijn voortdurend in onze aanwezigheid. Wat wij doen, doen zij in grote mate van ons na. We willen er dus voor zorgen dat wij 'nabootsenswaardig' zijn. Wij praten met een rustige stem en nodigen hiermee de kinderen uit dat ook te doen. Wij lopen op een rustig tempo door de groep en nodigen hiermee de kinderen uit dit ook te doen. We leggen het popje in het bedje en dekken het met zorg toe, zodat de kinderen ook zorgzaam met het popje omgaan. Een schone, verzorgde omgeving roept bij de kinderen op om de ruimte, 'hun groep' met aandacht te benaderen. Het zingen of vertellen met handgebaren, nodigt de kinderen uit om mee te gaan doen met hun handen en vergroot zo de betrokkenheid en de beleving van het spel.

1.1.2 Gewoontevorming

De eerste zeven jaar groeit en ontwikkelt het lichaam zich enorm. Om alle aandacht te kunnen geven aan het groeien, kunnen wij als opvoeders onze kinderen ontzorgen. We helpen hen door de wereld voorspelbaar, ritmisch en herhalend te maken. Dit geeft een gevoel van veiligheid en van vertrouwen. In hun aftasten van de wereld vinden ze herkenning. Dit doen wij op het Elfenbankje bijvoorbeeld door een vast dagritme, wat we ondersteunen met liedjes. De kinderen weten op die manier wat er wanneer gaat gebeuren. In het jaarritme volgen we de seizoenen en geven we hier vorm aan door jaarfeesten te vieren. Voor de kinderen ankerpunten in de tijd, die terug komen en hun wereld voorspelbaar(der) maken. De spullen hebben op de groep een goed zichtbare en vaste plek, zodat ze voor de kinderen vindbaar zijn. Door activiteiten op eenzelfde manier aan te bieden, kunnen kinderen 'zakken' in het zijn op de groep en ontstaat er een vanzelfsprekendheid deze activiteiten te doen.

1.1.3 Fantasie

Kinderen kunnen we vaak goed mee nemen in een beeld, op die manier wordt veel zichtbaarder wat we van hen willen dan met 'nuchtere taal'. Zo zet de zin 'buiten rennen de paarden' voor kinderen een krachtig beeld neer, waarmee we zeggen: 'buiten is er ruimte voor rennen en grof motorisch spel'. Het in beelden praten en aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen kan ook goed helpen bij een 'botsende wil'.

Het speelgoed dat we op de groep hebben biedt ook ruimte aan de fantasie. We kiezen voor materialen die 'alles' kunnen zijn, geven tijd en ruimte om tot vrij spel te komen en dit ook weer af te ronden.

1.1.4 Eerbied

Door onze handelingen met toegewijde aandacht te doen kunnen kinderen in verwondering komen. De 'alledaagse' dingen kunnen op die manier bijzonder worden. De kinderen zijn vol aandacht aanwezig, als wij het kaarsje aansteken voordat we gaan eten. Op die manier creëren we ook de rust die we graag willen, om fijn met elkaar aan tafel te gaan. Het repareren van iets dat kapot gaat, het ervaren van de schoonheid van de natuur en het inrichten van een jaartafel samen met de kinderen, zijn allemaal voorbeelden van eerbied. Het roept een natuurlijke verwondering en betrokkenheid op bij kinderen.

1.2 Interactievaardigheden

Hoe de interacties op een groep verlopen zegt veel over de kwaliteit van een kinderopvang. In het contact tussen de medewerker en het kind ligt een basis van waaruit een gevoel van veiligheid en het vermogen om te ontwikkelen ontstaat. Sinds 2014 is er een impuls vanuit de overheid om de interacties in de kinderopvang te verbeteren, vanuit de overtuiging: goede communicatie kun je leren, met name middels (zelf)reflectie. Er zijn zes interactievaardigheden opgesteld: sensitieve responsiviteit, structureren en grenzen stellen, respect voor autonomie, ontwikkelingsstimulering, begeleiding van interacties en praten en uitleggen. Wij hebben de interactievaardigheden gegroepeerd in het thema waar zij het meest aan bod komen, uiteraard komt elke interactievaardigheid ook bij de andere thema's naar voren. Er wordt gecoacht op de zes interactievaardigheden, ook gebruiken wij een kijkwijzer voor (zelf)reflectie.

1.3 De vijf basisdoelen van Riksen-Walraven

1.3.1 De Basis

Interactievaardigheden: sensitieve responsiviteit + structureren en grenzen stellen

Vanuit een voorspelbare en vertrouwde omgeving kan een kind zich veilig voelen om te gaan spelen en te ontdekken. In alle aspecten van ons werk, creëren we deze basisvoorwaarden.

Dat doen we bijvoorbeeld door als medewerkers goed voor onszelf en elkaar te zorgen, want stabiele en rustige medewerkers kunnen er echt zijn voor de kinderen.

We benaderen de kinderen met begrip voor hun kleine wereld. We staan open voor hun beleving en benoemen hun gevoelens.

We letten als medewerkers op de manier waarop we praten en beseffen ons dat we een voorbeeld zijn voor de kinderen. We praten vriendelijk en uitnodigend en gebruiken onze taal om de kinderen mee te nemen in ons dagritme, denk hierbij aan herkenbare versjes, zinnen of liedjes. We leggen [passend bij de leeftijd] uit, waarom er bepaalde afspraken zijn en benoemen gewenst gedrag.

Wij kiezen bewust voor een kleine groep die voor de kinderen rustig en herkenbaar is en waar wij als medewerkers de aandacht en tijd hebben om de kinderen echt te zien. We handelen in rust met ongedeelde aandacht en nemen de tijd voor verzorgingsmomenten.

Door de dag heen zijn er momenten van actief spel, van rust en van samenzijn. Het delen van deze momenten en de vaste dagstructuur brengen voorspelbaarheid en een veilig gevoel. Wij nemen de kinderen hierin mee door zelf mee te doen en structureren de activiteiten door vaste gewoontes. Zo eten we bijvoorbeeld altijd een soepstengeltje wanneer de kinderen weer op de groep komen vanuit het rustmoment. De kinderen weten zo waar ze aan toe zijn en kunnen de dag ervaren als in- en uitademen met energieke momenten en momenten van rust, alles in een gezond makend ritme.

Het Elfenbankje heeft een warme inrichting met natuurlijke materialen en rustige kleuren. De spullen hebben een vaste plek en zijn goed vindbaar voor de kinderen. De ruimte is geordend en schoon en wij beginnen goed voorbereid aan de dag.

1.3.2 Ontdekken- vrij zelfscheppend spel

Interactievaardigheden: respect voor autonomie + ontwikkelingsstimulatie

Door te bewegen en de zintuigen te gebruiken komt een kind tot ontwikkeling. Er worden verbindingen aangelegd in de hersenen en deze structuur is voorwaardenscheppend voor het latere [meer schoolse] leren. Spelen, bewegen, het lichaam en de zintuigen leren gebruiken is dus essentieel voor de ontwikkeling. We stimuleren dit door veel vrij zelfscheppend spel aan te bieden.

De binnen- en buitenruimte is zo ingericht dat de kinderen tot vrij spel worden uitgenodigd en dit zelfstandig en veilig kunnen doen. Een opzet met niet teveel materiaal en toch een voldoende verschillend aanbod is hierin essentieel. Het ontwerpen en aanpassen van de groepsruimte zien we als een van de belangrijkste voorwaarden voor een fijne sfeer, veiligheid en ontwikkeling in prettig spel. We kiezen voor materiaal en spelaanbod dat de creativiteit prikkelt: zo kan een blauw kleed een hut worden, een prinsessenjurk of een zee waar je in kunt zwemmen.

Ook het geven van voldoende tijd [het liefst 1,5 uur] is belangrijk, om tot vrij spel te komen. De kinderen hebben vaak wel 20-30 minuten nodig om in hun spel aan te komen. Als medewerkers zijn wij er alert op dat we niet teveel ingrijpen of activiteiten aanbieden, zodat we dit proces niet verstoren.

Op het Elfenbankje richten we op het doen, het procesmatige. Resultaatgerichtheid past vanuit onze visie nog niet in deze jonge leeftijd, het gaat om de ervaring en de leermomenten die deze brengen. Knutselwerkjes zijn van de kinderen en mogen direct mee naar huis.

We stimuleren zelfstandigheid; zelf aankleden, helpen brood bakken, zelf kiezen of je wilt tekenen, puzzelen of kralen wilt rijgen en dit ook zelf kunnen pakken. Ook bij de baby's bieden we verschillende dingen aan, zodat zij hun interesse kunnen volgen en zelfstandigheid kunnen ontwikkelen.

In het vrije zelfscheppende spel zoeken wij mogelijkheden en momenten om de kinderen mee te nemen in waarneming en kennis van hun omgeving. Zo kan op de trampoline liggen een uitgelezen kans zijn om naar de wolken te kijken en over het weer te praten.

1.3.3 De ander ontmoeten

Interactievaardigheden: begeleiden van interacties + praten en uitleggen

Kinderen krijgen vanaf jongs af aan met anderen te maken en met alles wat hierbij komt kijken. Als een kind zichzelf ervaart en zijn eigen gevoelens en verlangens gaat voelen, kan het op een goede manier in contact treden met anderen. Je moet als het ware eerst 'je eigen huisje bouwen', om daarna een ander op bezoek te krijgen of er zelf op uit te gaan. Ook is een goede taalontwikkeling van belang, zodat het kind de vaardigheden leert om op een comfortabele manier met anderen te communiceren.

Op het Elfenbankje mag een kind zijn eigenheid beleven en zichzelf en het eigen lichaam ervaren. Buiten spelen en bijvoorbeeld het spel in de zandbak met zand en water, richt zich op voelen en ervaren en nog niet zozeer op samen spelen. Wij zien dit als heel passend bij de leeftijd.

Maar op het Elfenbankje ben je natuurlijk niet alleen. In die eigen ervaring, maakt het kind deel uit van de groep. Als medewerkers geven we vorm aan groepsopvoeding, we creëren gezamenlijke momenten, zoals het kringspel in de ochtend, waarbij we met elkaar zingen, dansen en bewegen. Op die manier komen de kinderen op een heel natuurlijke manier samen.

Er komen in de dag tal van situaties naar voren waarin de kinderen leren rekening houden met elkaar, delen, helpen, om de beurt gaan en dat iedereen wel eens geluk heeft of pech. Bij conflicten helpen we de kinderen emoties en verlangens te verwoorden. Ook troosten we elkaar bij verdriet en zoeken we samen naar oplossingen. We helpen de kinderen, passend bij de leeftijd, om te gaan met de ander. Dit kan ook betekenen dat we een extra bal aanschaffen, als 'de rode bal' ineens razend populair is. Of dat we kinderen, even 'pauze' geven van elkaar, want 'samen spelen' als je nog geen 4 bent: dat is een hele uitdaging!

Om de taalontwikkeling te stimuleren hebben we een leeshoek, waar we elke dag voorlezen en gesprekjes voeren. Ook kunnen er tijdens de eetmomenten kleine gesprekjes ontstaan, waarbij we als medewerkers stimuleren door vragen te stellen of andere kinderen erbij te betrekken. We praten op een manier die past bij de leeftijd van de kinderen terwijl we toch een rijk taalaanbod geven, ook door middel van versjes bijvoorbeeld.

1.3.4 Het grotere geheel

Door de kinderen en elkaar met aandacht en respect tegemoet te treden, leven we hen de belangrijke waarden van samenleven voor. Door de verschillende leeftijden in onze groep kunnen kinderen een betrokken en zorgzame houding naar elkaar verder ontwikkelen. Samen dragen we zorg voor elkaar en de ruimte.

Op het Elfenbankje zien we de natuur als een mooie inspirator en metafoor voor het menselijk leven. De zon die elke dag opkomt, biedt elke dag een nieuwe kans. De bloemen die bloeien in de zomer en verwelken in de herfst: ze laten zien hoe het leven vergankelijk is en hoe elke staat van zijn een eigen schoonheid draagt. Deze waarden willen we de kinderen meegeven door te leven met de natuur en haar seizoenen. We hebben een jaartafel, waar de schatten van buiten, binnen een plek krijgen.

Ook vieren we een aantal jaarfeesten zoals Michaël, Sint Maarten en Pasen. Bij deze feesten, of eigenlijk periodes is het jaar, staan bepaalde thema's en ervaringen centraal en het geeft ons een mooie gelegenheid mee te bewegen met de seizoenen. Zo gaat het Michaëlsfeest, wat gevierd wordt op 29 september, over stevig in je schoenen staan en dapper zijn. Buiten een harde wind trotseren kan hier prachtig bij aansluiten. Ook oogsten, waarbij we de schatten van de zomer naar binnen halen, om ons sterk te maken voor de donkere dagen van de winter, hoort bij het Michaëlsfeest. In het vieren van de feesten zetten wij de zintuigelijke ervaringen centraal: het voelen van de wind, het rapen van de appels, het ruiken van appelmoes op de groep... ¹

Als je het leuk vindt om meer te lezen over over de jaarfeesten verwijzen wij door naar de website 'waldorfinspiration', of een van deze boeken: Jaarfeesten - Fred Tak, Het hele jaar feesten - Lisa Wade & Daan Rot en De Vier Jaarfeesten - Wolter Bos.

1.3.5 Samenwerken met ouders

Al groeiende merken wij steeds meer hoe belangrijk het is als ouders en opvang goed met elkaar in contact zijn en met elkaar samenwerken. Beiden zien iets, wat de ander niet ziet: het kind thuis in zijn eigen omgeving, of juist het kind in de opvang als deel van een groep. Deze beelden zijn waardevol om met elkaar te delen. Wij hebben een uitgebreide intake en wenperiode, waarin opvang en gezin elkaar kunnen leren kennen. Elk jaar, omstreeks de verjaardag is er een oudergesprek. Ook bij de overdrachtmomenten zien we elkaar en praten over hoe het kind heeft gespeeld, geslapen en gegeten. Aan ouders vragen wij bijvoorbeeld hoe de nacht is geweest en of er andere bijzonderheden zijn. In de komende jaren willen wij samenwerken met ouders verder ontwikkelen.

2. Werkwijze

2.1 Concrete werkwijze op de groep

Het Elfenbankje is een kleinschalige groep met maximaal 10 kinderen. Het is afhankelijk van de leeftijd van de kinderen hoe groot de groep precies is, we houden ons hierbij aan de beroepskracht-kind ratio. We werken met een verticale groep, kinderen in de leeftijdscategorie 0 tot 4 jaar zitten bij elkaar. Dit brengt een huiselijke sfeer en ook veel mogelijkheden voor sociale ontwikkeling: elkaar helpen, van elkaar leren en rekening houden met elkaar.

Voorbeeld opbouw groep/leeftijdsofbouw/ratio [de dinsdaggroep, september 2024]

In de groep zijn 7 kinderen aanwezig.

Leeftijdsofbouw:	0 -1 jaar	1 kind
	1 -2 jaar :	2 kinderen
	2-3 jaar:	3 kinderen
	3-4 jaar::	1 kind

Ingevoerd in de ratio betekent dit dat er op de dinsdaggroep twee medewerkers nodig zijn. Er zijn drie uren op de dag dat er wordt afgeweken van deze ratio: van 7.30-8.30 [kinderen komen binnen], van 13.00-14.00 [kinderen rusten] en van 16.30-17.30 [kinderen gaan naar huis]. Er is dan een medewerker aanwezig.

In de huidige situatie is het in de ochtend voor 9 uur rustig. In deze eerste periode komen de kinderen gespreid binnen. Tijdens het rustmoment en in de namiddag is het evenzo rustig. Mocht deze situatie zich wijzigen, kan deze afwijking van de ratio weer aangepast worden om een pedagogisch gezond klimaat te borgen.

De medewerkers hebben tijdens het rustmoment 13.00 tot 14.00 allebei een half uur pauze. De kinderen slapen/rusten in deze tijd waardoor aanwezigheid van een medewerker gedurende dit half uur pedagogisch verantwoord is.

Het Elfenbankje werkt altijd met vaste medewerkers per dag.

Er is altijd een achterwacht aanwezig op het terrein, die in geval van nood binnen 1 tot 5 minuten aanwezig kan zijn.

Het Elfenbankje is open van 7.30 tot 17.30. Ouders nemen altijd een hele dag af, kinderen kunnen wel later gebracht of eerder gehaald worden. We werken we met een vast dagritme:

Dagritme Elfenbankje

7.30-8.45	Ontvangst
9.00	Kringspel (zingen, dansen, versjes)
9.15	Fruit eten (en evt broodjes kneden)
	Verschonen/WC
9.30	Vrij (buiten) spel / gezamenlijke activiteit
11.30	Lunchen (soep en brood)
	Verschonen/WC
12.15	Klaar maken om te gaan slapen/rusten
12.30-...	Slapen/rusten
14.00	Soepstengeltje eten-Vrij spel
Tussen 15.00-16.00	Pap of yoghurt eten (evt buiten als picknick)
16.00- eind	Verschonen/WC
	Vrij (buiten) spel / gezamenlijke activiteit
	Ophalen

We hebben een wenprotocol dat bij kennismaking met de ouders besproken en eventueel aangepast wordt.

Ook hebben we een document met praktische informatie voor ouders over de gang van zaken op de groep, wat de kinderen mee kunnen nemen, afspraken over het eten, aanvullende informatie voor kinderen onder de een jaar, etcetera. In dit document worden ouders ook gewezen op het adviesrecht dat ouders hebben en wordt benoemd op welke terreinen dit adviesrecht van toepassing is en hoe wij hiermee omgaan.

We hebben een interne klachtenregeling zodat ouders die ontevreden zijn over iets bij ons terecht kunnen. We vragen ouders om bij ontevredenheid eerst te spreken met de betrokken persoon/personen. Als dit niet leidt tot het gewenste resultaat kan van de interne klachtenregeling gebruikt worden gemaakt.

Elk kind heeft een mentor. Een medewerker wiens taak het is de ontwikkeling en het welzijn van het kind goed in de gaten te houden [o.a. middels observatie formulier]. Tijdens de wenperiode laten we weten wie de mentor van het kind is. Eenmaal per jaar spreekt de beleidsmedewerker met de ouders over hoe het gaat met het kind, hiervoor hebben de mentor en de beleidsmedewerker overleg.

Er zijn verschillende activiteiten waarbij de groepsruimte verlaten wordt: buitenspelen, wandelen in de omgeving of op het eigen terrein en op bezoek gaan bij de woonzorg. De kinderen doen dit altijd in de groep onder begeleiding van een medewerker.

Op het Elfenbankje werken we met vaste opvangdagen. Ouders geven bij aanmelding aan voor welke dagen zij opvang zoeken, in overleg worden zo afspraken gemaakt over welke dagen worden afgenomen. Als ouders naar verloop van tijd structureel meer of op andere dagen opvang willen, kunnen ze contact opnemen met Sanne van de Wardt. Er wordt dan gekeken of er ruimte is op de groep om tegemoet te komen aan deze vraag.

Gemiste dagen wegens ziekte, vakantie of afmelding kunnen worden ingehaald als er ruimte is op de groep. Dit gaat in overleg met een van de medewerkers. Incidentele extra dagen kunnen worden opgenomen als er voldoende ruimte is op de groep. Dit gaat ook in overleg met een van de medewerkers.

2.2 Slapen en rusten

Visie

‘Moe word je vanzelf, slapen moet je leren’.

Dit is een citaat van Edmond Schoorel [kinderarts en auteur] waarin hij benadrukt dat slapen, net als lopen of lezen een vaardigheid is, die vraagt om oefening en begeleiding.

Slapen is voor elk mens, groot en klein, belangrijk en voor de jonge leeftijd waarop de kinderen bij ons zijn is het cruciaal.

Baby's en jonge kinderen hebben voor hun groei, ontwikkeling en regeneratie veel slaap nodig. Slaap is een ook manier om de indrukken en emoties van de dag te verteren. Dit 'verteringsproces' is persoonlijk en vraagt er om goed naar de kinderen te kijken. Hoe intensiever een kind de dag beleeft, hoe meer slaap hij of zij nodig heeft.

Onze visie [en ervaring] is dat kinderen beter slapen, als zij zelfstandig in slaap vallen. Als zij dit eenmaal kunnen, vallen kinderen vaak sneller in slaap en slapen beter door. Hun bedje is voor hen een bekende, veilige plek om tot rust te komen. ²

Slapen en rusten op het Elfenbankje

De dag op een kinderopvang, die beleefd wordt in een groep, is een intensieve ervaring. Voor de baby's en jonge kinderen die bij ons komen, maakt het rustmoment halverwege de dag een belangrijk onderdeel uit van de balans tussen inspanning en ontspanning die de structuur op ons kinderdagverblijf kenmerkt. Elk kind op het Elfenbankje heeft in de middag dan ook een rustmoment, passend bij de leeftijd van het kind.

De JGZ-richtlijn Gezonde slaap en slaapproblemen bij kinderen adviseert om kinderen al vroeg slaperig maar wakker in bed te leggen, zodat zij leren zelf in slaap te vallen. Dit draagt bij aan een gezond slaappgedrag en helpt slaapproblemen te voorkomen.

Baby's

Baby's hebben hun eigen slaapritme. Door goed waar te nemen ziet de medewerker wanneer het kind aan zijn/haar rust toe is. De baby's op het Elfenbankje worden naar bed gebracht met een herkenbaar ritueel. Het kind wordt verzorgd en krijgt een slaapzak aan, het speentje of knuffeltje wordt erbij gepakt. De medewerker legt het kind in zijn/haar bedje en blijft er zo nodig enkele minuten bij, zingt zachtjes een liedje of legt bijvoorbeeld nog even een hand op de buik en gaat dan terug naar de groep.

De baby's slapen ook vaak buiten in een van onze buitenbedjes. Deze bedjes staan droog in de schaduw en uit de wind. De kinderen slapen er goed en liggen in de gezonde buitenlucht. Buiten slapen gaat na toestemming van de ouders.

Veiligheid

Baby's worden naar bed gebracht met inachtneming van het protocol 'Veilig Slapen'. Dat betekent dat de kinderen in een slaapzak liggen, wij ze op de rug weg leggen, er geen [grote] knuffels e.d. in het bedje liggen, het bedje veilig is en wij voldoende toezicht houden op de slapende baby's.³

Drinken uit de fles en zelfstandig in slaap vallen

Wij willen als medewerkers zo goed mogelijk voor je kindje zorgen, op een opvangdag zullen wij [o.a.] de basale verzorgende taken als voeden en te slapen leggen op ons nemen. Hoe meer de ouders en de medewerkers op een lijn liggen in de verzorging, hoe veiliger en vertrouwd er het voor je kindje zal zijn op de opvang. Als je kindje hier komt, zal het moeten kunnen drinken uit een flesje. Ook als je thuis borstvoeding geeft, ga je dit oefenen, voordat je kindje naar de opvang komt. Je kunt dit bijvoorbeeld oefenen door één voeding per dag uit de fles te geven, het liefst door iemand anders dan de primaire verzorger. Zo weet je zeker, dat je kindje de fles goed zal drinken, als hij/zij op de opvang begint.

Om ervoor te zorgen dat je kindje goed slaapt op de opvang, ga je thuis oefenen met zelfstandig in slaap vallen. Als het kindje helemaal niet gewend is om alleen in een bedje te liggen, kan het slapen op de opvang een onveilige ervaring zijn, dit willen we graag voorkomen. Een gezonde baby kan met een maand of 3-4 's nachts door gaan slapen. Om te werken aan zelfstandig in slaap vallen zijn er verschillende methodes, zoals bijvoorbeeld de gids 'Slaap kindje slaap' van Eduard Estivill. Ook kun je ons of het consultatiebureau om tips vragen. We gaan ervan uit dat ouders/verzorgers zich gaan inzetten om het zelfstandig in slaap vallen aan hun baby te leren, voordat zij naar de opvang komen. Op die manier kan het kindje zijn of haar bedje als een veilige plek ervaren waar hij of zij fijn tot rust kan komen.

³ Veilig Slapen doe je door te zorgen voor een veilige slaapomgeving en door toezicht te houden. Lees er alles over op: <https://www.veiligheid.nl/themas/kinderveiligheid/protocol/protocol-veilig-slapen-de-kinderopvang>

Huilen

Huilen kan [o.a.] zijn: communicatie, ontlading, uiten van emoties of wordt door wat oudere baby's 'sociaal' ingezet om aan te geven wat ze wel of juist niet fijn vinden. Wij zien huilen als iets wat erbij hoort. In eerste instantie is het wat een baby kan, en hoe hij laat weten dat we hem/haar ergens mee kunnen helpen. Later kan het ook een uiting van frustratie of ongemak zijn, terwijl de situatie misschien 'nou eenmaal zo is'.

Ongemakkelijke gevoelens zijn ook onderdeel van de menselijke ervaring en mogen ook door baby's [en oudere kinderen] ervaren worden. Wij zullen begripvol reageren en de ervaring benoemen. Ook bij het in slaap vallen kan een kind soms even moeten huilen. Wij komen dan regelmatig terug om het kind te laten zien dat we er nog zijn en dat het kind niet alleen is. Lang laten huilen past niet binnen onze visie en als het slapen niet wil lukken, zullen wij de baby er uit halen en het later nogmaals proberen. Als de baby hierdoor oververmoeid raakt, zullen wij de ouders vragen het kindje op te halen. De opvang is dan te vermoeiend voor de baby. Ook kunnen wij op die manier de taken tussen de medewerkers niet goed verdelen omdat de baby op zo'n moment een-op-een aandacht nodig heeft.

Dragen, wiegen, rijden...

Bij ons slapen de kinderen in een bedje, dit is een fijne rustige plek om goed te kunnen slapen. Vanuit overheidsbeleid mogen baby's in de kinderopvang niet in een kinderwagen slapen, ook de draagzak zetten wij niet in op de groep.

Ritme

Er is een bepaald slaapritme dat thuis wordt aangehouden met het kind. Soms kan dit er op de opvang iets anders uitzien. Wij houden de slaapsignalen van de baby's goed in de gaten en brengen ze naar bed als zij moe zijn. Wij laten baby's zelf weer wakker worden.

Dreumesen

Dreumesen slapen bij ons in een bedje op de slaapkamer of buiten. Ook zij worden naar bed gebracht met een herkenbaar ritueel [zie beschrijving baby's]. Vaak slapen zij nog twee keer, of gaan al naar één dutje per dag. In deze leeftijdsfase gaan wij ervan uit dat de kinderen zelf in slaap kunnen vallen, eventueel met een knuffeltje of speentje, wat herkenbaarheid en troost kan geven. Wij maken de kinderen niet wakker, zij worden vanzelf wakker als zij voldoende uitgerust zijn.

Peuters

Slapen en rusten op de groep

Peuters kunnen nog in een bedje slapen en kunnen ook rusten of slapen op een matrasje in de groepsruimte. De medewerkers begeleiden dit proces. Na de lunch is er 'rusttijd' op het Elfenbankje. De groepsruimte wordt opgeruimd en de matrasjes worden neergelegd. Elk kind krijgt een eigen plekje en er is even tijd om te ontprikkelen.

Niet meer slapen...

[Grotere] peuters kunnen 'uit hun middagdutje groeien', zij willen dan niet meer slapen tussen de middag. Vaak gebeurt dit als zij 'ik' gaan zeggen. Deze overgang gaat vaak niet van de ene op de andere dag, goed kijken naar wat het kind [per dag] nodig heeft vinden wij in deze fase belangrijk. Het kan zijn dat het kind thuis overdag niet meer slaapt, maar op de opvang, waar zij veel meer indrukken op doen, nog wel.

Alle kinderen op het Elfenbankje doen mee aan het rustmoment, op dat moment herstellen zij lichaam en geest en verwerken al een deel van de dag. We zorgen er zo voor dat de kinderen voldoende energie hebben voor de middag. Voor kinderen die het slapen niet meer nodig hebben, betekent dit dat zij rustig een boekje lezen op hun matrasje. Kinderen die bijna 4 jaar worden, kunnen aan de tafel tekenen of kleien.

Wij laten de peuters zelf wakker worden als zij voldoende uitgerust zijn. Na 15.30 laten wij peuters niet meer slapen, zodat er voldoende wakkertijd zit tussen het dutje en de avondbedtijd.

Bij peuters kan het in slaap vallen 's avonds soms [tijdelijk] wat moeilijker verlopen als zij in de overgang zitten tussen nog een dutje of helemaal niet meer slapen tussen de middag. Bij goede slaapgewoontes zoals zelfstandig in slaap vallen, een vast slaapritueel en een rustige slaapkamer lost dit zich meestal vanzelf weer op. ⁴

⁴ Het NJI geeft aan dat een kind voldoende slaap krijgt als het doordeweeks vanzelf wakker wordt, in het weekend/vakantie dit ritme grotendeels in stand blijft en binnen een half uur trek heeft in ontbijt.

2.3 Visie op seksuele ontwikkeling

De seksuele ontwikkeling is onderdeel van de algehele ontwikkeling van een kind. Tegelijkertijd is het een ontwikkelingsgebied waar nog steeds schroom, angst of schaamte bij aanwezig is. Daarnaast leven we ook in een tijd waarin veel aan kinderen wordt uitgelegd. Vanuit de gedachte dat goede voorlichting leidt tot meer veerkracht is dit goed te begrijpen.

Op het Elfenbankje willen we de kinderen gunnen, in de fantasierijke wereld te leven, waar kinderen in thuis horen. Zo kan bijvoorbeeld in de kersttijd [met het verhaal van Maria en Jezus] de vraag, over waar baby's vandaan komen, ontstaan. Wij laten ons antwoord ingebed zijn in de magische wereld, waar het kind in leeft. Het kindje wordt geboren, door de liefde tussen de ouders en wordt ontvangen in het gezin. We geven antwoord, maar gaan niet in op meer rationele verklaringen.

Wij geloven dat kinderen veerkrachtiger worden door een goed lichaamsbesef en ik-besef. Het werken aan een gezond 'eigen huisje' waarin het kind zich geborgen, omhuld en krachtig voelt. Om dit te versterken werken we vanuit een respectvolle houding. Zo raken we de kinderen behoedzaam aan bij het verschenken, op die manier laten we merken dat we hun integriteit respecteren. We nemen gevoelens en verlangens van de kinderen serieus, zodat zij merken dat hun gevoelens ertoe doen en hun verlangens worden gehoord. Dit wil niet zeggen, dat we er altijd in mee kunnen gaan, maar wel dat het gevoel of verlangen erkend wordt.

Ook het inzetten van [uiteraard gewenst] schootspel of 'stoeispeel' draagt bij aan een gezond lichaamsbesef.

We vinden het belangrijk in goed contact staan met elkaar als medewerkers met de ouders en de kinderen en een relatie aan gaan met deze plek en de andere mensen die hier zijn. We leven een gezonde relatievorming voor en nemen de kinderen hierin mee.

Uiteraard hebben onze medewerkers kennis van het protocol 'kindermishandeling en seksueel geweld', de 'meldcode' en verschillende signalenlijsten. Dit onderwerp komt tweemaal per jaar aan bod binnen ons teamoverleg. Mochten we in dit kader reden tot zorgen hebben, nemen we altijd eerst contact op met ouders.

2.4 De ontwikkeling volgen en stimuleren

Onze medewerkers hebben kennis van hoe de ontwikkeling verloopt op het gebied van senso-motoriek, sociale emotionele ontwikkeling, spel- en taalontwikkeling. Vanuit deze kennis observeren zij de kinderen en maken het activiteitenaanbod passend. Onze medewerkers worden hierbij ondersteund door de observatielijst van Lois Eijgenraam [tevens ons pedagogisch coach], die vanaf dat de kinderen bij ons zijn, twee keer per jaar wordt ingevuld. In principe wordt de lijst ingevuld ten tijde van de verjaardag en een half jaar daarna. Als een kind dat bij ons komt binnen de eerste drie maanden jarig is, wachten tot een half jaar na zijn of haar verjaardag.

Als de observaties redenen geven tot ongerustheid spreekt de beleidsmedewerker met de ouders van het kind. Vanuit dit gesprek wordt een ondersteuningsplan gemaakt, en er word[en] evaluatiemoment[en] gepland. Ook kan ervoor worden gekozen de pedagogisch coach te betrekken of er kan een observatie of hulp worden gepland door een [externe] professional.

Neem bijvoorbeeld een kind waarvan wij observeren dat de taalontwikkeling stagneert. We spreken met de ouders en maken afspraken wat we in de opvang en thuis gaan doen om de taalontwikkeling te stimuleren [bijvoorbeeld voorlezen]. Bij een evaluatiemoment bemerken we dat het kind niet voldoende reageert op de aanpak. We schakelen een professional in [een logopedist in dit geval] om te komen observeren. Vanuit de observatie volgen nieuwe tips om het kind te helpen [bijvoorbeeld gebruik kortere zinnen door ouders en medewerkers en 1-op-1 spelletjes]. Na uitvoering van deze aanpak volgt weer een evaluatie, waarin samen met de ouders en de logopedist gekeken wordt of er voldoende vordering wordt gemaakt. Zo blijven we met elkaar in gesprek en aan het werk zodat het kind voldoende geholpen wordt.

De beleidsmedewerker zorgt ervoor dat de gesprekken worden gevoerd, de plannen wordt uitgevoerd en eventuele externe ondersteuning georganiseerd wordt.

2.5 Een doorlopende ontwikkellijn naar de basisschool

Na zijn of haar tijd op het Elfenbankje, gaat het kind naar de basisschool. Wij vinden het belangrijk dat deze overgang soepel gaat en de ontwikkellijn van het kind doorloopt. In het kader hiervan maken wij gebruik van een overdrachtsdocument van de gemeente Heumen waarin ouders en opvang relevante vragen beantwoorden over het kind. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de zelfstandigheid, sociale vaardigheden of spelvoorkeuren van het kind. Dit kan de basisschool ondersteunen bij het hanteren van een doorgaande ontwikkellijn en zorgt ervoor dat zij kennis hebben van eventuele specifieke zorg- en ondersteuningsbehoeften. Het overdrachtsdocument wordt met de ouders meegegeven met het verzoek het aan de basisschool te overhandigen. Het Elfenbankje staat open voor een warme overdracht wanneer hier vanuit een van de partijen behoefte aan is.

2.6 Personeel

Op het Elfenbankje werken we met pedagogisch medewerkers die volgens de Wet kinderopvang volledig bevoegd zijn om te werken in de kinderopvang. Daarnaast verwachten wij van onze medewerkers dat zij onze visie en werkwijze, zoals beschreven in dit document, onderschrijven.

2.7 Stagiaires en vrijwilligers

Op het Elfenbankje bieden we gelegenheid aan stagiaires om zich te scholen tot pedagogisch medewerker. Hiervoor hebben wij afspraken met regionale onderwijsinstellingen. Elke stagiaire heeft een vaste stagebegeleider, deze ziet toe op het verantwoord handelen van de student op de groep. Elke stagiair wordt geregistreerd in het PRK (persoonsregister kinderopvang).

Taken van de stagiaires

De taken verschillen per leerjaar, niveau en houding van de stagiair. In het eerste leerjaar ligt de nadruk op de kinderen ontmoeten, de groepsruimte verzorgen en het meebewegen in de dagstructuur. In de jaren daarna volgen activiteiten begeleiden in kleine groepjes of individueel en het verzorgen van de kinderen (verschonen, naar bed brengen). In het laatste jaar kunnen de stagiaires ook taken op zich nemen betreffende de organisatie en het oudercontact.

In het algemeen hebben de stagiaires de volgende taken:

- Met de kinderen spelen en communiceren en aandachtsvol met hen zijn.
- Mee gaan tijdens de buitenspeelmomenten.
- Het naar bed brengen van kinderen. Na instructie van de medewerker, die uitlegt hoe het bedje wordt opgemaakt, wat veilig slapen inhoudt en welk kind in welk bedje kan slapen. Een aantal keer doen leidster en stagiaire dit samen en naar gelang het niveau en het handelen van de stagiaire, wordt door de medewerker bepaald of de taak alleen uitgevoerd kan worden. De medewerker blijft eindverantwoordelijk.
- Het voorbereiden van de maaltijd, tafel dekken, helpen met eten, afruimen en afwassen.
- Huishoudelijke taken zoals was vouwen en het opruimen en schoonmaken van de groepsruimte.
- Kinderen onder de 1 jaar worden voornamelijk verzorgd door een vaste medewerker, dit om voor hen de herkenbaarheid en een veilig gevoel te vergroten. Stagiaires hebben dus minder van doen met de zorg voor kinderen onder de 1 jaar.
- Het observeren van kinderen en medewerkers, de omgang met elkaar, hoe de verzorging en het spel wordt vormgegeven.
- Verschonen van kinderen. Hierbij zal eerst een medewerker ondersteunen, totdat deze besluit dat de stagiaire de taak alleen kan doen.
- Stagiaires krijgen voorafgaand aan de stage van ons een document met algemene afspraken, het dagritme, liedjes en een taakomschrijving.

- Tijdens de het rustmoment in de middag is er ruimte om even met de stagiaire te zitten voor vragen. Ook kunnen opdrachten vanuit school dan ingepast worden.

Vrijwilligers

Het past binnen onze visie om te werken met vrijwilligers. De Wende zien we als een kleine gemeenschap en we vinden het wenselijk als de verschillende groepen mensen, die op de Wende wonen en werken in contact met elkaar staan. Er is een aannamebeleid betreffende vrijwilligers in onze kinderopvang.

Aannamebeleid vrijwilligers

- De vrijwilliger geeft aan te willen ondersteunen bij het Elfenbankje. Er volgt een gesprek met de beleidsmedewerker/houder waarin wordt bekeken of het vrijwilligerdwerk door deze persoon wenselijk en passend is. Wenselijk: de vrijwilliger heeft intrinsieke motivatie bij het Elfenbankje te ondersteunen en er is ruimte voor een vrijwilliger. Passend: de vrijwilliger heeft een rustige, opgewekte houding en is goed te instrueren door de medewerker.
- De vrijwilliger wordt met een geldige VOG ingeschreven in het PRK alvorens aan het werk te kunnen op de groep.
- De beleidsmedewerker stelt een takenlijst op, passend bij de mogelijkheden van de vrijwilliger en de situatie op de groep. Deze wordt besproken.
- Er worden door de vrijwilliger en de beleidsmedewerker afspraken gemaakt over het moment en de tijdsduur van het vrijwilligerswerk en de mate van begeleiding/inwerking.
- De 'gedragscode medewerkers' wordt met de vrijwilliger doorgenomen.
- De integriteitsverklaring wordt getekend door de vrijwilliger.

Taken van vrijwilligers

Hierbij een beeld van wat vrijwilligers zoal doen op het Elfenbankje. Uiteraard verschilt dit per vrijwilliger en wordt er door de beleidsmedewerker goed gekeken naar de mogelijkheden van de vrijwilliger.

- Met de kinderen spelen en communiceren en aandachtsvol met hen zijn.
- Het voorbereiden van de maaltijd, tafel dekken, helpen met eten, afruimen en afwassen.
- Huishoudelijke taken zoals was vouwen en het opruimen en schoonmaken van de groepsruimte.
- Periodiek schoonmaakwerk zoals ramen zemen, kloppen van kleden, binnenkanten kasten afnemen e.d.
- Helpen in de opvang met het verschonen van bedden, opruimen van speelgoed, afwassen, wassen en voorbereiden van eten.

2.8 Ouderraadpleging

Op dit moment hebben wij geen oudercommissie. Uiteraard willen we dit graag realiseren, maar tot die tijd winnen wij advies in van ouders d.m.v. ouderraadpleging. Eenmaal per jaar, in het najaar, sturen we alle ouders van het Elfenbankje een evaluatieformulier waarin wij om advies vragen tenminste over:

1. De uitvoering van het pedagogisch beleid
2. Kwaliteit van het personeel, de groepssamenstelling en de groepsgrootte
3. Voeding, veiligheid en gezondheid
4. De openingstijden
5. Vaststelling en wijziging van de klachtenregeling
6. Wijzigingen van de prijs van de kinderopvang

Daarnaast sturen wij eenmaal per jaar, in het voorjaar, een email met belangrijke wijzigingen in ons beleid. Wij vragen de ouders hierop te reageren en/of advies te geven.